

Obligatorisk ursprungsmärkning av vissa importerade varor

Utrikesdepartementet

2010-06-10

Dokumentbeteckning

KOM (2005) 661

Förslag till rådets förordning om angivande av ursprungsland för vissa produkter som importeras från tredjeländer

Sammanfattning

Kommissionens förslag, KOM (2005) 661, innebär krav på att vissa konsumentvaror från tredje land ska förses med ursprungsmärkning ("made in") innan de placeras på EU:s marknad. I dagsläget förekommer märkning på frivillig basis.

Anledningen att faktapromemoria upprättas först nu är att förslaget varit vilande sedan 2006 (på grund av avsaknad av stöd i rådet) samt att ikraftträdandet av Lissabonfördraget resulterat i att förslaget ska behandlas av Europaparlamentet som en del av det ordinarie lagstiftningsförfarandet (medbeslutande med Europaparlamentet). Lissabonfördraget medförde att det ordinarie lagstiftningsförfarandet gäller för rättsakter föreslagna inom ramarna för EU:s externa handelspolitik.

Regeringen har sedan ärendets upprinnelse 2005 motsatt sig förslaget. Det är tveksamt om regleringen verkligen skulle gynna konsumenterna samtidigt som det medför ökade kostnader för kontrollmyndigheter och ökad regelbörda för enskilda företag. Förslaget kan av EU:s handelspartners uppfattas som protektionistiskt, inverka negativt på handeln med utvecklingsländer samt vara problematiskt i förhållande till Sveriges och EU:s åtaganden i Världshandelsorganisationen (WTO).

1.1 Ärendets bakgrund

Kommissionen konsulterade intresserade parter under perioden januari till maj 2004 och redogjorde för resultatet inför den då så kallade 133-kommittén den 25 juni och den 2 juli samma år. Kommissionen uppdrogs av kommittén att undersöka möjligheten att reglera. Fördjupade konsultationer fortsatte mellan september 2004 och maj 2005. Dessa resulterade i ett förslag om ny förordning som antogs av kommissionskollegiet den 16 december 2005 (KOM(2005)661).

Förslaget skickades till rådet för behandling den 20 december 2005. Den rättsliga grunden var EG-fördraget artikel 133 varför det ordinarie lagstiftningsförfarandet inte var tillämpligt. Hanteringen i rådet ägde rum under 2006 på arbetsgruppsnivå med diskussioner i tullunionsgruppen, rådsarbetsgruppen för handelsfrågor samt i 133-kommittén. Ett flertal länder, däribland Sverige, motsatte sig dock kontinuerligt förslaget.

Förslaget förblev vilande fram till juli 2009 då kommissionen tog upp förslaget igen i 133-kommittén för diskussion. Som en uppföljning på dessa diskussioner skickade kommissionen till kommittén den 20 oktober 2009 ett dokument med möjliga lösningar (133-kommittén, mötesdokument 646/09, fortsättningsvis ”dokument 646/09”). Kommissionen redogjorde där för hur förslaget skulle kunna justeras för att göra det godtagbart för medlemsstaterna. Den 14 december 2009 anordnade kommissionen ett expertmöte för medlemsstaterna om förslaget och dokument 646/09.

I och med Lissabonfördragets ikraftträdande den 1 december 2009 ändrades den rättsliga grunden för förslaget från artikel 133, EG, till artikel 207(2), fördraget om EU:s funktionssätt (EUF-fördraget). Därmed blev det ordinarie lagstiftningsförfarandet tillämpligt varför kommissionen skickade förslaget till Europaparlamentet den 1 mars 2010. Europaparlamentets ansvariga utskott, utskottet för internationell handel (INTA), utsåg italienskan Cristiana Muscardini (som tillhör partigruppen European People's Party) till föredragande den 17 mars 2010.

1.2 Förslagets innehåll

Förslaget föreskriver att vissa konsumentvaror¹ ska föras med en tydlig och från annan information avgränsad märkning om varans ursprung. Varor ska vara märkta om de importeras från tredjeland (länder utanför EU) med undantag av Turkiet och de EES-länder som inte är med i EU. Produktens ursprung definieras enligt de generella ursprungsregler som i EU gäller för icke-preferentiell tullbehandling. Varans ursprung är följaktligen det land där

---

¹ Textil- och konfektionsvaror, skor, lädervaror, keramik, glasvaror, guld- och silversmide, möbler och inredning, monteringsfärdiga byggnader, kvastar och borstar.

det sista beredningssteget ägde rum. Märkningen säger ingenting om råvaror och insatsvarors ursprung.

2009/10:FPM90

Undantag från förordningen får fastställas av kommissionen vad gäller vissa råvaror och varor som förstörs av märkning.

Förslagets tre övergripande motiv är att stävja falsk ursprungsmärkning, förbättra informationen för konsumenter samt att främja konkurrenskraften i europeisk tillverkningsindustri.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

I dagsläget finns inga regler som föreskriver obligatorisk ursprungsmärkning av industrivaror. Om förslaget antas skulle det innebära en förändring av svensk rätt.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Kommissionen konstaterar att förslaget kommer att öka inspektionsbördan för tillsynsmyndigheter. Tullverket bedömer att det inte är möjligt att försäkra sig om efterlevnaden av förslaget inom ramen för de gällande tillsynsrutinerna. Förordningen kräver med andra ord ett nytt kontrollsystem och resurser avsatta för nya rutiner och organ kan således bli nödvändiga.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen stöder inte förslaget då den avsedda obligatoriska ursprungsmärkningen inte bedöms leda till att målen med lagstiftningen uppnås. Regeringen bedömer inte att förslaget leder till att informationen till konsumenter förbättras. De globala produktions- och leveranskedjor som idag gäller för de avsedda varorna (ofta med ett många olika länder inblandade) gör att ursprungsmärkning i många fall kan bli direkt missvisande för konsumenten.

Om efterlevnaden av befintlig marknadsrättslig lagstiftning (t.ex. i form av otillåten vilseledande ursprungsmärkning) bedöms vara bristfällig är det lämpligare att fokusera på tillsynen.

Regeringen fäster vikt vid relevant konsumentinformation, transparens och företagsansvar. Inom ramen för företagets samhällsansvar uppmuntrar regeringen också företag att öppet redovisa sitt ekonomiska, miljömässiga och sociala uppförande med hjälp av de rapporteringsverktyg som regeringen är med och finansierar. Obligatorisk ursprungsmärkning ger dock ingen upplysning om förhållanden i produktionen (t.ex. arbetsvillkor eller miljöpåverkan). Förslaget riskerar snarare att förstärka ogrundade

uppfattningar om produktionen i vissa tredjeländer och således hindra upplysta konsumtionsval.

2009/10:FPM90

Regeringen bedömer att den föreslagna regleringen sannolikt strider mot Sveriges och EU:s folkrättsliga åtaganden i WTO.

En tvingande lagstiftning skulle även ge upphov till betydande kostnader för företag, skattebetalare och konsumenter. Förslaget ter sig vidare ha en viss negativ inverkan på det arbete som pågår i Sverige, i andra medlemsstater och på EU-nivå med att minska företagens administrativa kostnader. Även om kostnaderna till följd av förslaget inte är tillbörligt utredda finns det goda skäl att tro att dessa inte blir försumbara. Under alla omständigheter bör en utredning ske av kostnaderna och andra konsekvenser av förslaget innan EU lagstiftar på området.

Avslutningsvis skulle den föreslagna märkningslagstiftningen motarbeta EU:s och regeringens ansträngningar för att öppna EU:s marknader gentemot omvärlden. Regeringen är särskilt oroad att förslaget skulle leda till försämrade handelsvillkor för exportörer i utvecklingsländer.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Utöver Sverige är ett flertal länder fortsatt negativa till förslaget. Ett fåtal länder är odelat positiva.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Kommissionen har varit och fortsätter att vara drivande för förslaget. Europaparlamentet visade senast i resolution (2009) 428 av den 23 november 2009 ett brett stöd för förslaget.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

I kommissionens konsultationer har konsumentorganisationer uttryckt varierande uppfattningar om förslaget. Överlag kan dock sägas att det tycks finnas förståelse för syftet med förslaget. En del konsumentorganisationer har dock motsatt sig förslaget av likartade skäl som föranlett regeringens ovannämnda ståndpunkt.

TEKO-industrierna, Textilimportörerna, Svensk Näringsliv och Svensk Handel har motsatt sig förslaget. Kommerskollegium har även framfört tvivel om förslagets legalitet i förhållande till Sveriges och EU:s åtaganden i WTO.

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Den rättsliga grunden återfinns i artikel 207(2) EUF. Förslaget är föremål för det ordinarie lagstiftningsförfarandet (medbeslutande med Europaparlamentet). Beslutsfattande med kvalificerad majoritet tillämpas generellt i rådet då det ordinarie lagstiftningsförfarandet tillämpas.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Förslaget faller inom EU: exklusiva kompetensområde (EU:s yttre handelspolitik) varför subsidiaritetsprincipen inte är tillämplig.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Ärendet behandlas för närvarande i Europaparlamentets utskott för internationell handel. Den 24 juli 2010 ska föredraganden presentera utkast till rapport. Utskottets omröstning avseende rapporten är inplanerad till den 30 augusti 2010. Den 2 november 2010 är förslaget föremål för omröstning i plenum. Tidsplanen för behandling i rådet är ännu oklar.

4.2 Fackuttryck/termer

WTO	World Trade Organization, Världshandelsorganisationen
TPC	Trade Policy Committee, EU:s handelspolitiska kommitté
133-kommittén	tidigare benämningen på TPC
tredjeland	land utanför EU
Ursprungsregler (icke-preferentiella)	EU:s regelsystem för att bestämma varors ursprung vid gränskontroll, som underlag för bestämmande av tullsats. Andra regler gäller för import från länder som omfattas av EU:s preferenssystem genom avtal.